

MUSEUS I VELOCITAT

GABRIEL ALCALDE I GURT / JOSEP MANUEL RUEDA I TORRES

Els museus es visiten, per norma general, de forma molt ràpida, i aquest és un factor que va en detriment del bon aprofitament dels serveis que ofereixen.

L'estudi que presentem aquí, va sorgir de la necessitat de contribuir al coneixement del comportament del visitant en un museu local o comarcal, aspecte bàsic per marcar les línies d'actuació d'aquestes institucions museístiques. L'element que millor ho palesa és, sens dubte, el temps que dedica el públic a la visita d'un museu. Els resultats que hem obtingut demostren que, a l'hora d'elaborar un projecte museogràfic, cal tenir molt en compte el volum de l'exposició permanent i el temps de durada que preveiem per a la visita.

Amb aquesta intenció, en deu museus catalans, s'ha controlat el temps dedicat a la visita de les sales d'exposició permanent per a una mostra de dues-centes persones preses a l'atzar, durant l'estiu i la tardor de 1988*. Els museus que han entrat en aquest mostreig han estat: el Museu Comarcal de la Garrotxa (MCGO), el Museu Comarcal del Montsià (MCMA), el Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles (MACB), el Museu Etnològic del Montseny (MEMGA), el Museu del Montgrí i el Baix Ter (MMBT), el Museu Arxiu Folkloric de Ripoll (AMFR), el Museu de l'Institut de Paleontologia Miquel Crusafont de Sabadell (MIPS), el Museu Monogràfic d'Empúries

La càrrega, de R. Casas. Olot, Museu Comarcal de la Garrotxa.

(MME), el Museu Marítim de Barcelona (MMB) i el Museu d'Art de Girona (MAG). Aquests són museus de característiques diferents, amb predomini de l'àmbit territorial gironí. Hi ha tres museus comarcals, tres de locals i quatre de monogràfics (aquests darrers, de temes i àmbits diferents, amb la intenció d'intentar extrapolar els resultats obtinguts per als museus locals i comarcals). Una primera aproximació estadística ens confirma l'alta velocitat amb què es realitzen les visites. La mitjana mostral per als deu museus és de 35,39 minuts. Tanmateix, però, abans d'analitzar les dades globals, cal detallar les diferències estadístiques entre els museus objectes de mostreig.

En els museus estudiats, les mitjanes dels temps de visita es mouen entre els 18,76 minuts del Museu Monogràfic d'Empúries i els 57,17 minuts del Museu Marítim de Barcelona, amb tots els intermedis, 21,85 minuts en el Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles, 23,36 minuts en el Museu del Montgrí i el Baix Ter, 31,81 minuts en el Mu-

34,04 minuts en el Museu Arxiu Folkloric de Ripoll, 38,86 minuts en el Museu Comarcal de la Garrotxa, 42,07 minuts en el Museu Comarcal del Montsià, 42,77 minuts en el Museu d'Art de Girona o 43,91 minuts en el Museu Etnològic del Montseny. Els histogrames de la durada de la visita (figura 1) presenten, en alguns casos, distribucions normals (MCGO, MACB, MME). Però en la major part de museus les distribucions són lleugerament bimodals i denoten l'existència de dos components en el públic, un de visita més ràpida i un altre de visita més atenta, si bé amb diferències poc importants entre ambdós.

Per comprovar si existeixen diferències estadísticament significatives entre aquests museus hem aplicat el test del χ^2 , que ha donat com a resultat 513,531, sent el grau de llibertat de 45. Aquest resultat testimonia l'existència de diferències altament significatives. De totes maneres, encara que existeixin diferències estadísticament significatives entre els temps de durada de la visita en aquests museus, pensem que aquestes diferències

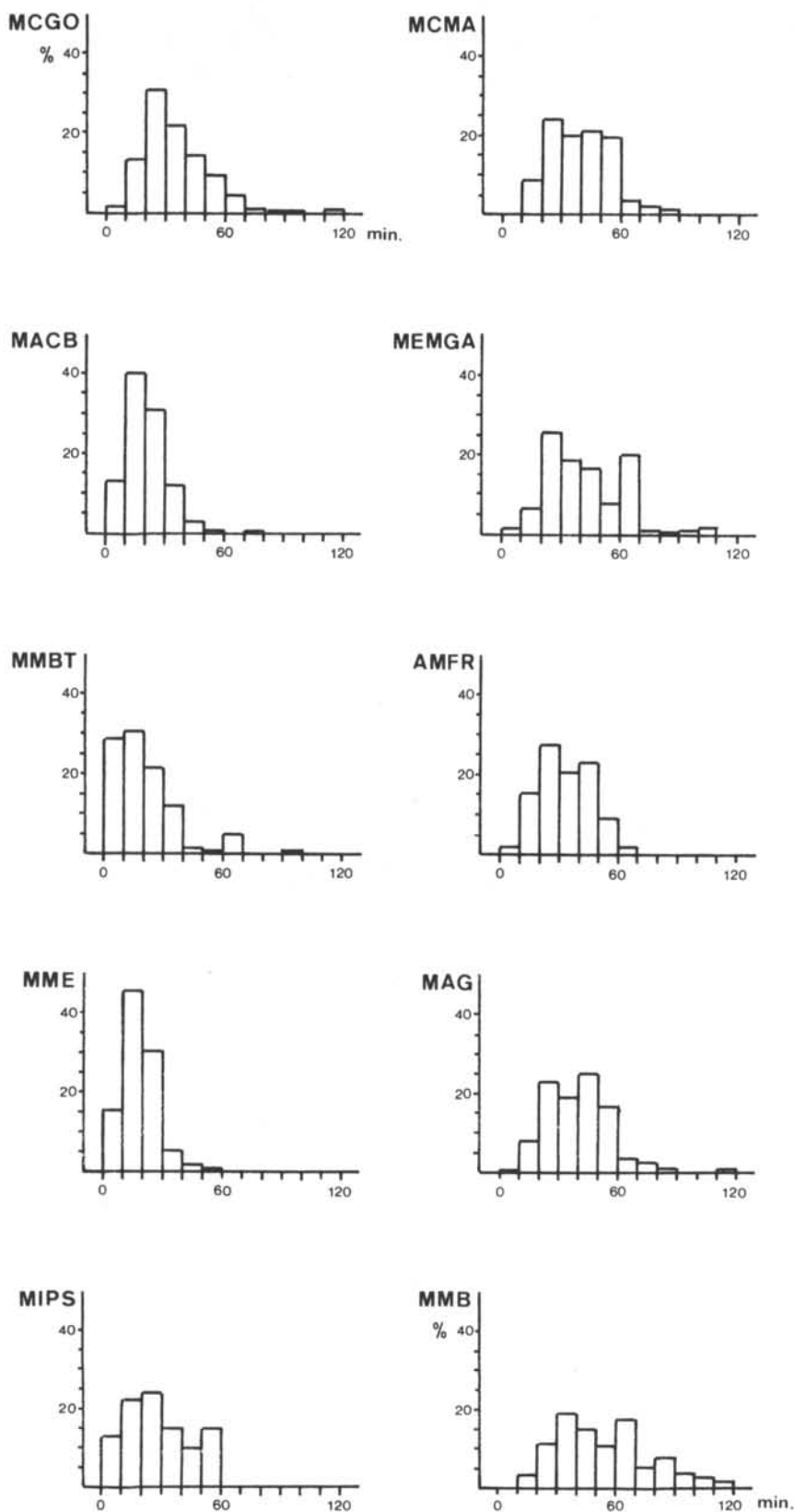

Figura 1: Histogrames del temps (en minuts) de durada de les visites en cada un dels museus estudiats, amb els valors agrupats en intervals d'amplitud 10.

no són subjectivament tan importants (entre emprar 43,91 minuts al MEMGA o emprar-ne 18,76 al MME) com diferents són les característiques de cada museu (els 2.491 m² del MAG enfront dels 282 m² del MCMA; el fet de constar d'una sola planta, com el MCGO, o de tres, com el MMBT, i fins i tot de cinc,

com el MAG). El museu de característiques més singulars (tant de volum com de contingut) i allunyades de la resta és el Museu Marítim, ubicat, a més, a Barcelona. Per conèixer les diferències i similituds entre els temps de visita, hem realitzat una distribució en un diagrama triangular (figura 3),

agrupant els temps en tres blocs (1-30 minuts; 31-60 minuts; més de 60 minuts). El resultat denota l'existència de tres grups: museus en els quals la visita no sobrepassa, generalment, els 30 minuts (MACB, MMBT, MME), museus en els quals la visita no sobrepassa, generalment, els 60 minuts (MCGO, MCMA, MEMGA, AMFR, MAG, MIPS) i museus en els quals la visita sobrepassa sovint els 60 minuts (MMB).

A primera vista, semblava que la raó més directa per explicar les diferències del temps emprat en el recorregut era la de les dimensions del museu, els m² de superfície de les seves sales d'exposició permanent. Si més no, la relació entre la durada de la visita i la superfície del museu (figura 4) demostra que a més m² no correspon, necessàriament, una durada proporcionalment més llarga de la visita. Observem també, doncs, que, en els museus amb unes dimensions més reduïdes, el m² no per això es recorre més de pressa.

Aquestes dades ens empenyen a buscar altres factors per explicar el temps de durada de les visites, difícilment quantificables estadísticament, com poden ser l'estructura de l'edifici (configuració de les sales, nombre de plantes, existència d'escales interiors,...), el disseny del recorregut, el tipus de presentació (l'estètica, l'excés de text,...), el tipus de visitant (especialista, turista amb desconeixement de l'idioma,...), el tipus de col·lecció (etnològica, arqueològica, d'art,...), etc.

Aquests elements, que encara podríem ampliar, cap per si mateix no ens explica les diferències de durada de la visita. Hi ha museus, amb escales, pisos, itineraris o muntatges semblants, que tenen un comportament diferenciat en el temps de visita. Per altra banda, el tipus de col·lecció sí que sembla ser un factor general: els museus arqueològics o amb un important component arqueològic, per exemple, es troben entre els que es visiten de manera més ràpida. Una altra problemàtica seria la d'analitzar el perquè.

El que és evident és que tots aquests elements incideixen puntualment o particularment en cada museu. Així, un conjunt de particularitats sí que pot alterar el temps de visita. Aquest, però, no és el tema que volem tractar en aquest treball.

La gràfica, amb el major i menor valor de la variable, la mitjana, la desviació típica i la desviació mitjana (figura 2), ens mostra que els lapsos entre els diferents museus, realment, no són tan significatius. En realitat, 15 minuts, per exemple, no és una diferència qualitativament insalvable. L'anàlisi d'aquesta gràfica ens porta a creure que hi ha un factor molt important a tenir en compte i que és difícil de quantificar: l'aguant psicològic del

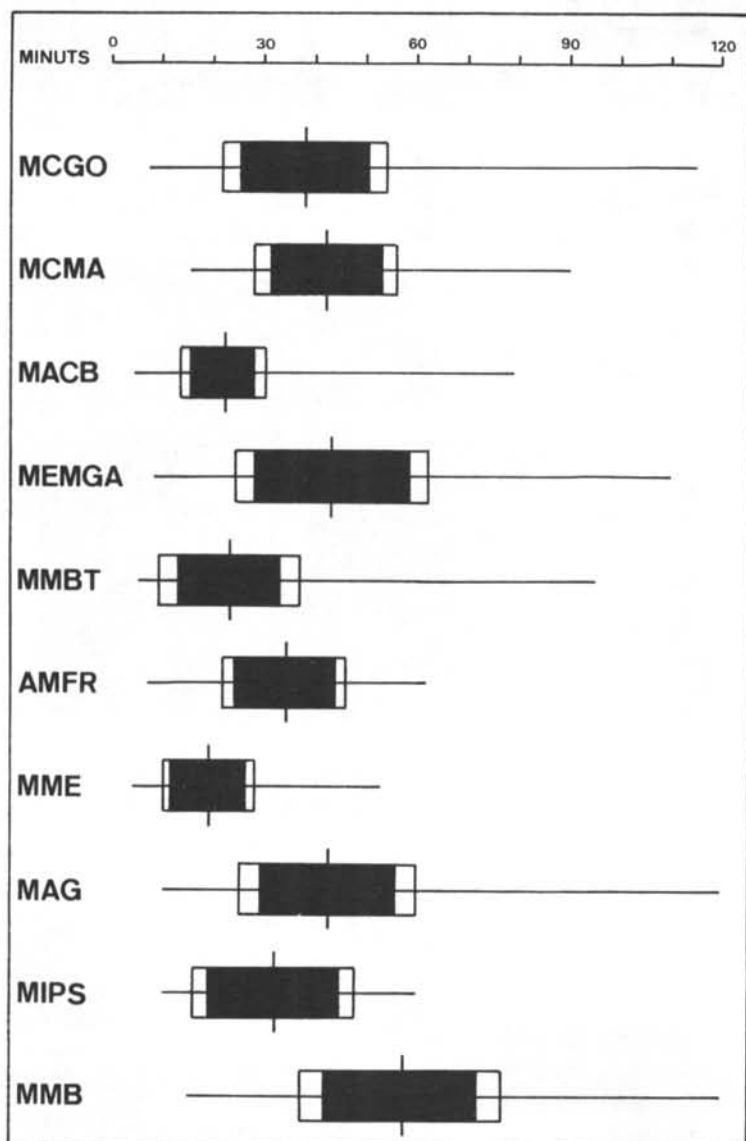

Figura 2: Representació gràfica del major i menor dels valors de la variable, la mitjana, la desviació mitjana i la desviació típica dels temps de durada de les visites en els deu museus estudiats.

visitant. Efectivament, creiem que una persona mitjana (no hi incluíem persones particularment interessades en el tema o especialistes) té una voluntat d'atenció normal en els nostres museus locals o comarcals d'entre 30 i 45 minuts; a partir d'aquest moment el

seu interès decreix i accelera la visita. Així doncs, els museus locals i comarcals, els quals no ofereixen generalment un fons de primera línia, o bé s'han de plantejar amb un temps de recorregut reduït (d'entre 30 i 45 minuts per a un visitant mitjà) o establir diver-

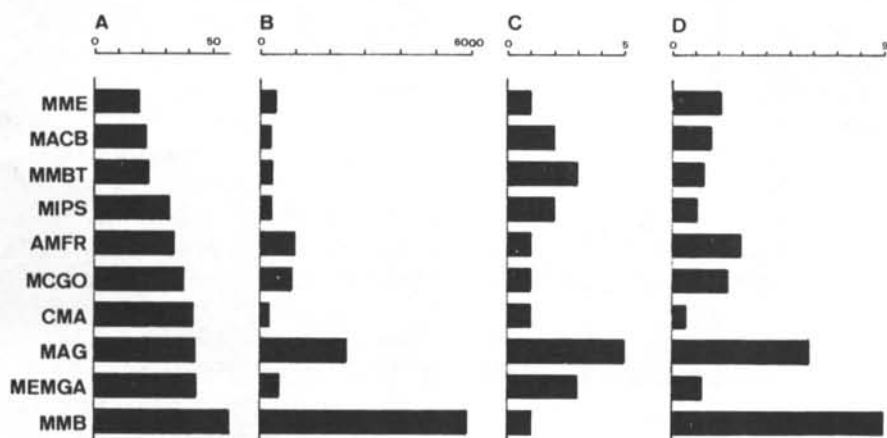

Figura 4: Diagrames de barres comparatius entre diverses característiques de cada museu. A-Mitjana de la durada de la visita (en minuts). B-Nombre de m² de superfície de les sales d'exposició permanent. C-Nombre de plantes en què es reparteixen les sales d'exposició permanent. D-Velocitat de la visita (en m²/minut).

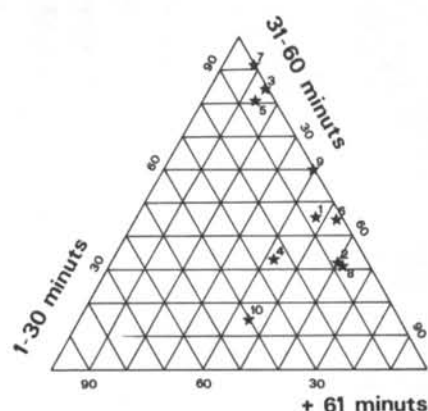

Figura 3: Diagrama triangular de la duració de la visita (1-MCGO; 2-MCMA; 3-MACB; 4-MEMGA; 5-MMBT; 6-AMFR; 7-MME; 8-MAG; 9-MIPS; 10-MMB).

sos recorreguts alternatius amb un temps curt de visita per a cada un, o bé cal estimular l'interès del visitant per fer més detinguda, i en conseqüència més profitosa, la seva visita. Nosaltres apostem per aquesta darrera possibilitat, ja que pensem que el visitant entra en el museu amb un índex alt de receptivitat.

Des del moment de l'entrada del visitant a la primera sala, cal interessar-lo, estimular-lo i divertir-lo. En els museus grans, això pot comportar-ho el mateix contingut. En els museus locals i comarcals, cal reforçar el contingut amb la implicació i la participació (amb elements lúdics, manipulables,...), de manera que el visitant esdevingui un element actiu. Actualment, els museus locals i comarcals compten, generalment, amb un nombre poc important de visitants (i encara aquest públic està constituït, en la seva major part, per escolars i gent de la tercera edat). En aquests moments, els nostres museus locals i comarcals són, en bona mesura, didàctics, estèticament atractius, encara que sovint de característiques no massa diferenciades, però al cap d'una estona esdevenen freds i avorrits. Aquest és un error de tots els qui treballem en museus, i encara més d'aquells que els hem muntat darrerament i no ens hem aturat suficientment davant d'aquest problema fins que els nostres museus han estat en ple funcionament.

Un dels reptes més importants per als responsables del museus locals i comarcals és atreure un nombre molt més elevat de públic i aconseguir un millor aprofitament de la visita, i, per tant, disminuir la «velocitat».

* Agraïm la col·laboració de Jordi Agustí, Miquel Bofill, Àngels Casanovas, Àlex Farnó, Eudald Graells, Enric Sanmartí, Narcís Soler, Josep Tarrús, Enric Torrent i Jordi Tura, així com també del personal subaltern, en la recollida dels temps de durada de les visites en els museus analitzats.

Gabriel Alcalde i Gurt
Josep Manuel Rueda i Torres